

EQAVET

Европско осигурање квалитета
у стручном образовању и обучавању

Подшка спровођењу Европског референтног
оквира за осигурање квалитета у стручном
образовању и обучавању

***Европски референтни оквир осигурања
квалитета у стручном образовању и
обучавању –
Материјал за обуку за националне
референтне тачке***

What is EQAVET?

Секретаријат *EQAVET-a*

Увод	3
Активност бр. 1: Коришћење индикативних дескриптора у Препоруци <i>EQAVET-a</i>	4
Активност бр. 2: Везе између индикатора и индикативних дескриптора у Препоруци <i>EQAVET-a</i>	10
Активност бр. 3: Шест активности за развој циклуса осигурања квалитета	14
Активност бр. 4: Сопствено праћење уз помоћ индикатора <i>EQAVET-a</i>	19
Активност бр. 5: Прикупљање и коришћење података	22
Активност бр. 6: Анализа актера за пружаоце стручног образовања и обучавања	26
Анекс: Списак индикатора <i>EQAVET-a</i> и оперативних дефиниција	29

Увод

Овај материјал је осмишљен за подршку европским, националним и регионалним организацијама које су заинтересоване да користе Препоруку о европском осигурању квалитета у стручном образовању и обучавању за праћење и / или развијање својих приступа за осигурање квалитета.

(http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11108_en.htm).

Биће користан националним референтним тачкама у Државама чланицама као и другим организацијама које подржавају развој осигурања квалитета код пружалаца стручног образовања и обучавања. Материјале и активности могу користити и националне референтне тачке у организовању сопствених активности обуке за пружаоце стручног образовања и обучавања у њиховом националном контексту.

Свака од шест активности заснована је на раду представника Држава чланица који су водили развој веб странице и ресурса *EQAVET*-а (<http://www.eqavet.eu/gns/home.aspx>). За сваку активност фокус је на саморефлексији која пружаоцима стручног образовања и обучавања помаже да препознају кључне карактеристике њиховог властитог приступа осигурању квалитета. Како активности подстичу дискусију, оне се најбоље реализују у малим групама тако да се заједничке карактеристике и различити приступи могу идентификовати и о њима расправљати.

Свака активност користи материјале на веб сајту *EQAVET*-а и илустрована је најмање једном студијом случаја која показује на који начин су се пружаоци стручног образовања и обучавања бавили одређеним питањем. Тих шест активности су:

- Коришћење индикативних дескриптора у Препоруци *EQAVET*-а;
- Везе између индикатора и индикативних дескриптора у Препоруци *EQAVET*-а;
- Шест активности за развој циклуса осигурања квалитета;
- Сопствено праћење уз помоћ индикатора *EQAVET*-а;
- Прикупљање и коришћење података;
- Анализа актера за пружаоце стручног образовања и обучавања.

Примерци свих ових активности су доступни на веб сајту *EQAVET*-а на: <http://www.eqavet.eu/qc/gns/home.aspx>

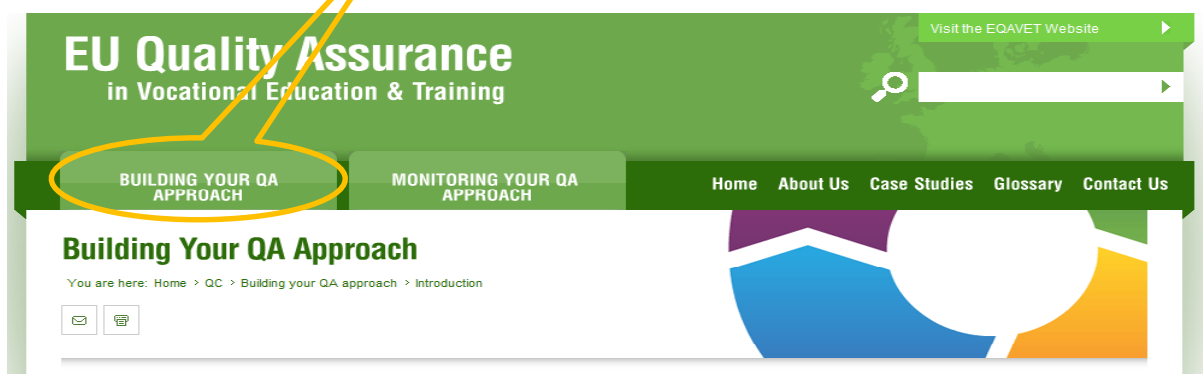
Активности бр. 1: Коришћење индикативних дескриптора у Препоруци EQAVET-а (на нивоу пружалаца стручног образовања и обучавања)

Израда система за осигурање квалитета: коришћење упоредних изјава за сопствену праксу – Вежба самовредновања како би се постојећа пракса упоредила са индикативним дескрипторима EQAVET-а

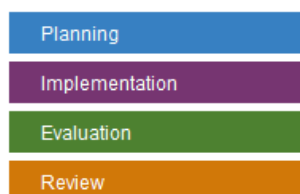
Предзнање које је неопходно како би се реализовала ова активност:

Познавање четири фазе циклуса осигурања квалитета EQAVET-а и Индикативних дескриптора EQAVET-а.

Ова активност ће користити приступ „упоредне изјаве“ за Индикативне дескрипторе EQAVET-а. За више информација *посетите одељак на онлајн алату под називом „Израдите свој приступ осигурања квалитета“* као што је приказано испод:

И сваку од 4 фазе циклуса осигурања квалитета (ОК) на: QA

<http://www.eqavet.eu/qc/tns/building-your-system/introduction.aspx>
за подршку дискусији

Активност бр. 1 - Коришћење индикативних дескриптора у Препоруци EQAVET-а

Основне информације

За сваку од четири циклуса осигурања квалитета, у Препоруци EQAVET-а је препозната серија дескриптора за пружаоце стручног образовања и обучавања. Они описују различите делове приступа осигурању квалитета EQAVET-а. Они омогућавају сваком пружаоцу стручног образовања и обучавања да узме у обзир сопствене аранжмане за осигурање квалитета и закључи да ли је њихов приступ компатибилан. Како би се пружила подршка пружаоцима стручног образовања и обучавања у прегледу сопственог приступа, ова активност представља две упоредне изјаве за сваки индикативни дескриптор. Пружаоци стручног образовања и обучавања се подстичу да размотре која од ове две изјаве боље описује њихову праксу.

Исход

На крају ове активности која траје 45 минута учесници ће боље разумети на који начин је њихов приступа за осигурање квалитета усклађен са индикативним дескрипторима из Препоруке EQAVET-а.

Публика

Пружаоци стручног образовања и обучавања који су укључени у почетно или настављено стручно образовање и обучавање. Ова активност се може реализовати у групама од по највише 32 учесника. Може се такође реализовати и са мањим групама.

Приступ

Ово је једноставна вежба и следећи приступ се може модификовати како би одговорио на величину групе и доступно време.

- 5 мин.** представљање циклуса за осигурање квалитета EQAVET-а и индикативних дескриптора
- 10 мин.** радом у пару, учесници разматрају изјаве за једну фазу циклуса квалитета (нпр. планирање). Разговарају о начину на који би оценили сопствену праксу
- 20 мин.** у групама од осморо разговарају о заједничким особинама и предностима
- 10 мин.** ако има више од осморо учесника, коментари се могу међусобно поделити између сваке групе од осморо учесника
- 5 мин.** општи закључци

Напомене

- Ова вежба се може радити са великим и малим групама
- Може се понављати са сваком фазом циклуса за осигурање квалитета EQAVET-а
- Учесници могу да понове ову активност у оквиру својих организација за стручно образовање и обучавање

Како бисте подржали ову активности, можете се позвати на следеће **студије случаја** које приказују начин на који су пружаоци стручног образовања и обучавања у Европи користили индикативне индикаторе за преглед своје праксе:

- Регионални тренинг центар Kuressaare у Естонији: <http://www.eqavet.eu/qc/gns/case-studies/all-case-studies/estonia/12-0131/Estonia-%E2%80%9393-Creating-a-clear-line-of-sight-between-strategic-and-personal-objectives.aspx>
- Средња трговачка школа у Брну, Чешкој на: <http://www.eqavet.eu/qc/gns/case-studies/all-case-studies/czech-republic/12-01-31/Czech-Republic-%E2%80%9393-Using-all-four-stages-of-the-quality-cycle.aspx>

Критеријуми квалитета за пружаоце стручног образовања и обучавања – Фаза планирања

Индикативни дескриптор EQAVET-а	Да ли би пружалац стручног образовања и обучавања описао свој приступ као приступ у којем...	Да ли би пружалац стручног образовања и обучавања описао свој приступ као приступ у којем...
Европски, национални и регионални циљеви/задаци политике стручног образовања и обучавања се огледају у локалним циљевима које постављају пружаоци стручног образовања и обучавања	...у пружању стручног образовања и обучавања су узети у обзир европски, национални и регионални циљеви	✓
Експлицитни циљеви и задаци се постављају и прате	...постоји јасна веза са начином на који се циљеви постављају и прате	
Постојеће консултације са релевантним актерима служе како би се идентификовале посебне локалне/индивидуалне потребе	...је пружање стручног образовања и обучавања засновано на локалним/индивидуалним потребама након консултација са актерима	
Експлицитно су додељене одговорности за управљање квалитетом и његовим развојем	... је јасна одговорност за сваки аспект управљања и развоја квалитета	
Постоји рано укључивање особља у планирање, укључујући и развој квалитета	...је особље укључено на почетку планирања свих аспеката пружања стручног образовања и обучавања	
Пружаоци планирају иницијативе сарадње са другим пружаоцима стручног образовања и обучавања	...пружаоци стручног образовања и обучавања сарађују са другим пружаоцима стручног образовања и обучавања на планирању својих активности	

Релевантни актери учествују у процесу анализе локалних потреба	...је глас актера веома важан за идентификовање онога што је потребно за стручно образовање и обучавања		...се актери обавештавају о доступном пружању стручног образовања и обучавања	
Пружаоци стручног образовања и обучавања имају експлицитан и транспарентан систем осигурања квалитета	...сви актери знају и разумеју систем за осигурање квалитета стручног образовања и обучавања		... неколико појединаца разуме систем за осигурање квалитета стручног образовања и обучавања	

Критеријуми квалитета за пружаоце стручног образовања и обучавања – Фаза имплементације

Индикативни дескриптор	Да ли би пружалац стручног образовања и обучавања описао свој приступ као приступ у којем...		Да ли би пружалац стручног образовања и обучавања описао свој приступ као приступ у којем...	
Ресурси су адекватно интерно усклађени/додељени како би се постигли циљеви задати у плановима за имплементацију	... су особље и други ресурси ефикасно распоређени	√	...ресурси нису распоређени у складу са циљевима пружалаца стручног образовања и обучавања постављеним у плану за имплементацију	
Релевантна и инклузивна партнерства су експлицитно подржана како би се спровеле планиране активности	...је сарадња снажна и подржава план за имплементацију		...нема пуно подршке партнерском раду	
Стратешки план за развој компетенција особља истиче потребу за обуком наставника и тренера	...је јасно какво усавршавање постоји за наставнике и тренере		...обука није повезана са усавршавањем компетенција особља	
Особље спроводи редовне обуке и развија сарадњу са релевантним спољним актерима	...особље редовно похађа обуку и учествује у раду са спољним актерима на развоју праксе и унапређењу учинка		...се обука особља врши насумично и особље није повезано са спољним актерима	

како би се подржала изградња капацитета и унапређење квалитета и повећао учинак

Критеријуми квалитета за пружаоце стручног образовања и обучавања – Фаза евалуације

Индикативни дескриптор	Да ли би пружалац стручног образовања и обучавања описао свој приступ као приступ у којем...	Да ли би пружалац стручног образовања и обучавања описао свој приступ као приступ у којем...
Самовредновање/самоевалуација се врши периодично у оквиру националних и регионалних уредби/оквира или на иницијативу пружалаца стручног образовања и обучавања	... се за периодичну евалуацију користи договорени оквир и у којој се идентификују места на којима је могуће остварити напредак	...самоевалуација је ретка
Евалуација и преглед обухватају процесе и резултате/исходе образовања укључујући оцену задовољства ученика као и учинка и задовољства особља	...се при евалуацији и прегледу узима у разматрање читав спектар мишљења укључујући задовољство ученика и учинак особља	...се при евалуацији и прегледу узима у обзир само ограничен број мишљења и процеса
Евалуација и преглед подразумевају адекватне и ефикасне механизме за укључивање интерних и екстерних актера	...се уважавају мишљења интерних и екстерних актера	...су евалуација и преглед усмерени углавном на перспективу пружалаца стручног образовања и обучавања
Имплементирани су системи раног упозорења	...пужалац стручног образовања и обучавања има постојеће системе којима може да предвиди проблеме	...пужалац стручног образовања и васпитања не идентификује проблеме у раној фази

Критеријуми квалитета за пружаоце стручног образовања и обучавања – Фаза прегледа

Индикативни дескриптор	Да ли би пружалац стручног образовања и обучавања описао свој приступ као приступ у којем...	Да ли би пружалац стручног образовања и обучавања описао свој приступ као приступ у којем...
Прикупљају се повратне информације ученика о њиховом личном искуству у учењу као и о окружењу у којем се учи и предаје. Заједно са повратним информацијама наставника ове информације се користе за унапређење будућих активности	...се у потпуности узимају у обзир повратне информације ученика и наставника за преглед праксе	√
Информације о исходима и прегледу су доступне широј јавности	...су исходи прегледа доступни јавности	√
Процедуре за сакупљања повратних информација и преглед део су стратешког процеса учења у организацији	...се прегледи планирају и користе за редовно унапређење праксе	√
Резултати/исходи процеса евалуације предмет су дискусије са релевантним актерима и спроводе се одговарајући акциони планови	...се исходи прегледа нашироко размењују како би се спровели одговарајући акциони планови	√

Активност бр. 2: везе између индикатора и индикативних дескриптора у Препоруци EQAVET-а (на нивоу пружалаца стручног образовања и обучавања)

Повезивање индикативних дескриптора и индикатора EQAVET-а – Вежба мапирања односа

Предзнање које је неопходно како би се реализовала ова активност:

Познавање индикатора и индикативних дескриптора EQAVET-а за пружаоце стручног образовања и обучавања.

Ова активност изискује знање о Индикативним дескрипторима и Индикаторима EQAVET-а. За више информација **посетите одељак на онлајн алату под називом „Израдите свој приступ осигурања квалитета“ и „Праћење сопственог приступа осигурања квалитета“** као што је приказано испод:

У оквиру одељка „Праћење сопственог приступа осигурања квалитета“ посетите одељак „Евалуација“ http://www.eqavet.eu/qc/tns/monitoring-your-system/evaluation/EQAVET_indicators.aspx за подршку дискусији

EQAVET Indicators

The EQAVET indicators are interlinked and each one impacts on all of the others. So the indicators will enable you to adopt a holistic approach to evaluating your quality assurance arrangements while taking into consideration your own context and needs.

Maximum of data

EQAVET Indicators	VET area
Indicator 1, 2	CONTEXT/INPUT
Indicator 3	INPUT/PROCESS
Indicator 4	INPUT/PROCESS/OUTPUT
Indicator 5, 6	PROCESS/OUTPUT/OUTCOME
Indicator 7, 8	OUTCOME
Indicator 9, 10	CONTEXT

The EQAVET approach of **quality assurance systems** provides a way of turning what might be an ad hoc collection of data into **indicators** (since the key aspects of VET are related to each other and assist in both the interpretation of data and its use as **evidence**).

For more information on the EQAVET indicators click the following links:

- Indicator 1: Relevance of quality assurance systems for VET providers
- Indicator 2: Involvement in training of teachers and trainers
- Indicator 3: Participation rate in VET programmes
- Indicator 4: Completion rate in VET programmes
- Indicator 5: Placement rate in VET programmes
- Indicator 6: Utilization of acquired skills in the workplace
- Indicator 7: Unemployment rate
- Indicator 8: Prevalence of vulnerable groups
- Indicator 9: Mechanisms to identify vulnerable needs in the labour market
- Indicator 10: Schemes used to promote better access to VET

Активност бр. 2 - везе између индикатора и индикативних дескриптора у Препоруци EQAVET-а

Основне информације

Препорука EQAVET-а садржи низ индикативних дескриптора за пружаоце стручног образовања и обучавања. Њима се одређује врста активности коју би сваки пружалац стручног образовања и обучавања могао да спроведе. Они пружаоци стручног образовања и обучавања који се баве индикативним дескрипторима ће вероватно установити да могу да унапреде учинак у вези са индикаторима EQAVET-а. Ова вежба подстиче дискусију о односу између индикативних дескриптора и индикатора EQAVET-а.

Исход

На крају ове активности која траје 45 минута учесници ће боље разумети односи између индикативних дескриптора EQAVET-а и индикатора EQAVET-а.

Публика

Пружаоци стручног образовања и обучавања који су укључени у почетно или настављено стручно образовање и обучавање. Ова активност се може реализовати у групама од по највише 32 учесника. Може се такође реализовати и са мањим групама.

Приступ

Ради се о комплексној вежби која захтева добро познавање индикатора и индикативних дескриптора EQAVET-а. Следећи приступ се може модификовати како би одговорио на величину групе и доступно време.

- 10 мин.** представљање индикативних дескриптора за пружаоце стручног образовања и обучавања и индикатора EQAVET-а
- 10 мин.** радом у пару, учесници разматрају очекиване последице за индикаторе ако се оствари напредак за сваки индикативни дескриптор (због ограниченог времена, можда је боље фокусирати се на једну фазу циклуса квалитета EQAVET-а као што је планирање). Разговара се о тома не који начин би ово могло да се примени на њихову сопствену праксу
- 15 мин.** у групама од осморо разговарају о томе да ли постоји консензус
- 10 мин.** ако има више од осморо учесника, коментари се могу међусобно поделити између сваке групе од осморо учесника
- 5 мин.** општи закључци

Напомене

- Ова вежба се може радити са великим и малим групама
- Може се поновити са сваком фазом циклуса осигурања квалитета EQAVET-а
- Учесници могу да понове ову активност у оквиру својих организација за стручно образовање и обучавање

Како бисте подржала ову активност, можете се позвати на следеће **студије случаја** које илуструју начин на који пружаоци стручног образовања и обучавања у Европи користе индикаторе за унапређење сопствене праксе

- Средња школа *Tiempos Modernos* у Сарагоси, Шпанија <http://www.eqavet.eu/qc/gns/case-studies/all-case-studies/spain.aspx>
- *Linhardt GmbH & Co. KG* -произвођач амбалаже- у Баварској, Немачка [http://www.eqavet.eu/qc/gns/case-studies/all-case-studies/germany/12-03-20/Germany -
_Developing_high_quality_apprentices.aspx](http://www.eqavet.eu/qc/gns/case-studies/all-case-studies/germany/12-03-20/Germany_-_Developing_high_quality_apprentices.aspx)

Веза између индикативних дескриптора и индикатора¹ у Препоруци EQAVET-а

Пружаоци стручног образовања и обучавања који су фокусирани на овај индикативних дескриптор EQAVET-а	ће вероватно остварити напредак у оквиру следећег индикатора EQAVET-а
Фаза планирања	
Европски, национални и регионални циљеви/задачи политике стручног образовања и обучавања се огледају у локалним циљевима које постављају пружаоци стручног образовања и обучавања	
Експлицитни циљеви и задаци се постављају и прате	
Постојеће консултације са релевантним актерима служе како би се идентификовале посебне локалне/индивидуалне потребе	
Експлицитно су додељене одговорности за управљање квалитетом и његовим развојем	
Постоји рано укључивање особља у планирање, укључујући и развој квалитета	
Пружаоци планирају иницијативе сарадње са другим пружаоцима стручног образовања и обучавања	
Релевантни актери учествују у процесу анализе локалних потреба	
Пружаоци стручног образовања и обучавања имају експлицитан и транспарентан систем осигурања квалитета	
Фаза имплементације	
Ресурси су адекватно интерно усклађени/додељени како би се постигли циљеви задати у плановима за имплементацију	
Релевантна и инклузивна партнерства су експлицитно подржана како би се спровеле планиране активности	
Стратешки план за развој компетенција особља истиче потребу за обуком наставника и тренера	
Особље спроводи редовне обуке и развија сарадњу са релевантним спољним актерима како би се подржала изградња капацитета и унапређење квалитета и повећао учинак	
Фаза евалуације	
Самовредновање/самоевалуација се врши периодично у оквиру националних и регионалних уредби/оквира или на иницијативу пружалаца стручног образовања и обучавања	
Евалуација и преглед обухватају процесе и резултате/исходе образовања укључујући оцену задовољства ученика као и учинка и задовољства особља	
Евалуација и преглед подразумевају адекватне и ефикасне механизме за укључивање интерних и екстерних актера	
Имплементирани су системи раног упозорења	
Фаза прегледа	
Прикупљају се повратне информације ученика о њиховом личном искуству у учењу као и о окружењу у којем се учи и предаје. Заједно са повратним информацијама наставника ове информације се користе за унапређење будућих активности	

¹ Индикатори EQAVET-а: Индикатор 1: Значај система осигурања квалитета за пружаоце стручног образовања и обучавања; Индикатор 2: Улагање у обуку наставника и тренера; Индикатор 3: Стопа учешћа у програмима стручног образовања и обучавања; Индикатор 4: Стопа завршетка програма стручног образовања и обучавања; Индикатор 5: Стопа пласмана у програмима стручног образовања и обучавања; Индикатор 6: Коришћење стечених вештина на радном месту; Индикатор 7: Стопа незапослености; Индикатор 8: Преваленца осетљивих група; Индикатор 9: Механизми за идентификовање потреба за обуком на тржишту рада; Индикатор 10: Планови који се користе за промовисање бољег приступа стручном образовању и обучавању.

За додатне информације о индикаторима видети анекс (страна 29.).

(Информације о исходима и прегледу су доступне широј јавности	
Процедуре за сакупљања повратних информација и преглед део су стратешког процеса учења у организацији	
Резултати/исходи процеса евалуације предмет су дискусије са релевантним актерима и спроводе се одговарајући акциони планови	

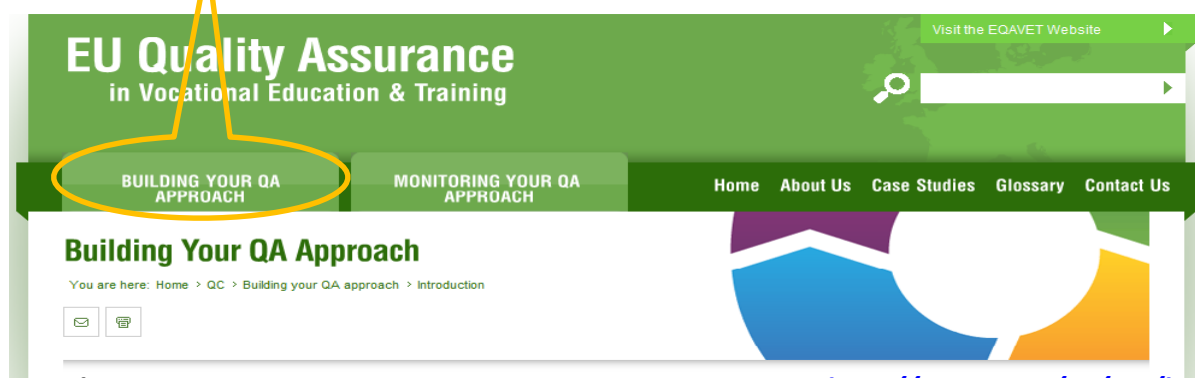
Активност бр. 3: Шест активности за развој циклуса осигурања квалитета (на нивоу пружалаца стручног образовања и обучавања)

Увод у основне компоненте.

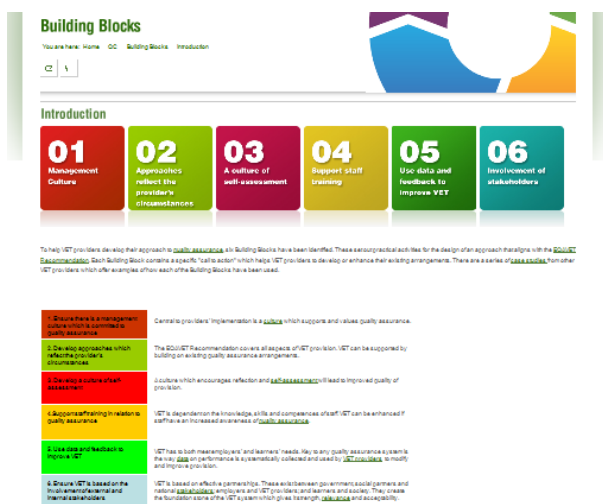
Предзнање које је неопходно како би се реализовала ова активност:

Ова активност се дели на два дела: увод у шест Основних компоненти и вежба са сагледавање њиховог односа са четири фазе циклуса осигурања квалитета EQAVET-а.

Ова активност уводи Основне компоненте и захтева познавање четири фазе циклуса квалитета EQAVET-а. За више информација **посетите одељак на онлајн алату под називом „Израдите свој приступ осигурања квалитета“** као што је приказано испод:

Информације о Основним компонентама налазе се на: <http://eqavet.eu/qc/tns/building-blocks/introduction.aspx>

Активност бр. 3 – Шест активности за развој циклуса осигурања квалитета

Основне информације

За оне пружаоце стручног образовања и обучавања који су нови у области осигурања квалитета, Радна група *EQAVET*-а је установила шест Основних компоненти које се могу користити за почетак. Оне нису део Препоруке *EQAVET*-а; већ се ради о техникама које могу бити од помоћи пружаоцима стручног образовања и васпитања да размисле на који начин да уведу осигурање квалитета.

Исход

Ова вежба се састоји од два дела: представљање Основних компоненти и разматрање начина на који би се оне могле повезати са четири фазе циклуса квалитета.

На крају првог дела активности (45 минута) учесници ће боље разумети начин који могу увести приступ за осигурање квалитета који је у складу са Препоруком *EQAVET*-а. На крају другог дела (30 минута) учесници ће завршити дискусију о томе на који начин су Основне компоненте усклађене са четири фазе циклуса квалитета. .

Публика

Пружаоци стручног образовања и обучавања који су укључени у почетно или настављено стручно образовање и обучавање. Ова активност се може реализовати у групама од по највише 32 учесника. Може се такође реализовати и са мањим групама.

Приступ

Први део ове вежбе је једноставан. Приступ се може модификовати тако да одговара величини групе и доступном времену.

- 5 мин.** представљање и појашњење шест Основних компоненти
- 15 мин.** радом у пару, учесници разматрају да ли би свака Основна компонента могла представљати основу процеса осигурања квалитета. Они разговарају о томе да ли би оне могле бити корисне за њихов случај.
- 10 мин.** у групама од осморо људи разговара се о томе да ли постоји консензус
- 10 мин.** ако има више од осморо учесника, коментари се могу међусобно поделити између сваке групе од осморо учесника
- 5 мин.** закључци

Други део вежбе ће вероватно произвести већу дискусију и акценат је на значају контекста и локалних околности. 30 минута је потребно за овај други део. У неким ситуацијама тренери могу одабрати да имају само први део вежбе.

- 10 мин.** радом у пару, учесници разматрају да ли је свака Основна компонента повезана са једном или више од ових четири фазе циклуса осигурања квалитета. Позивају се да попуне табелу на следећој страни
- 10 мин.** у групама од осморо људи разговара се о томе да ли постоји консензус
- 5 мин.** ако има више од осморо учесника, коментари се могу међусобно поделити између сваке групе од осморо учесника
- 5 мин** општи закључци

Напомене

- Ова вежба се може радити са великим и малим групама
- Учесници могу да понове ову активност у оквиру својих организација за стручно образовање и обучавање

Како бисте подржали ову активност, можете се позвати на следеће **студије случаја** које илуструју начин на који су пружаоци стручног образовања и обучавања у Европи имплицитно искористили Основне компоненте:

- Стручни завод за индустрију и занате у Риму http://www.eqavet.eu/qc/gns/case-studies/all-case-studies/12-01-31/Italy_%E2%80%93_Changing_an_organisation's_culture.aspx
- Биотехнолошки образовни центар у Љубљани, Словенија http://www.eqavet.eu/qc/gns/case-studies/all-case-studies/slovenia/12-01-31/Slovenia_%E2%80%93_A_focus_on_employability.aspx

Шест активности за развој циклуса осигурања квалитета²

Основне компоненте на нивоу пружаоца	Планира	Спроводи	Врши евалуацију и процену	Врши преглед и ревизију
Постарати се да постоји култура управљања која је посвећена осигурању квалитета				
Развити приступе који осликавају околности пружаоца				
Развити културу самовредновања				
Подржати обуку особља у вези са обезбеђењем квалитета				
Користити податке и повратне информације за унапређење стручног образовања и обучавања				
Постарати се да је стручно образовање и обучавање засновано на укључености екстерних и интерних актера				

² Основне компоненте подржавају и допуњују једна другу и надограђују циклус осигурања квалитета Европског референтног оквира осигурања квалитета у стручном образовању и обучавању као што је одређено у Препоруци EQAVET-а

Сугестија*

Основне компоненте на нивоу пружаоца	Планира	Спроводи	Врши евалуацију и процену	Врши преглед и ревизију
Постарати се да постоји култура управљања која је посвећена осигурању квалитета	√	√	√	√
Развити приступе који осликавају околности пружаоца	√	√		
Развити културу самовредновања			√	√
Подржати обуку особља у вези са обезбеђењем квалитета	√	√		
Користити податке и повратне информације за унапређење стручног образовања и обучавања			√	√
Постарати се да је стручно образовање и обучавање засновано на укључености екстерних и интерних актера	√	√	√	

*Ова сугестија је индикативна. Заснована је на дискусији једне од радних група EQAVET-а. Важно је имати на уму да не постоји универзални одговор на вежбу, јер сваки пружалац стручног образовања и обучавања треба да размотри сопствене услове, потребе и околности. Више о радној групи EQAVET-а можете сазнати на нашем веб сајту www.eqavet.eu или www.eqavet.eu/gns/what-we-do/working-groups.aspx

Активност бр. 4: Сопствено праћење уз помоћ индикатора EQAVET-а (на нивоу пружалаца стручног образовања и обучавања)

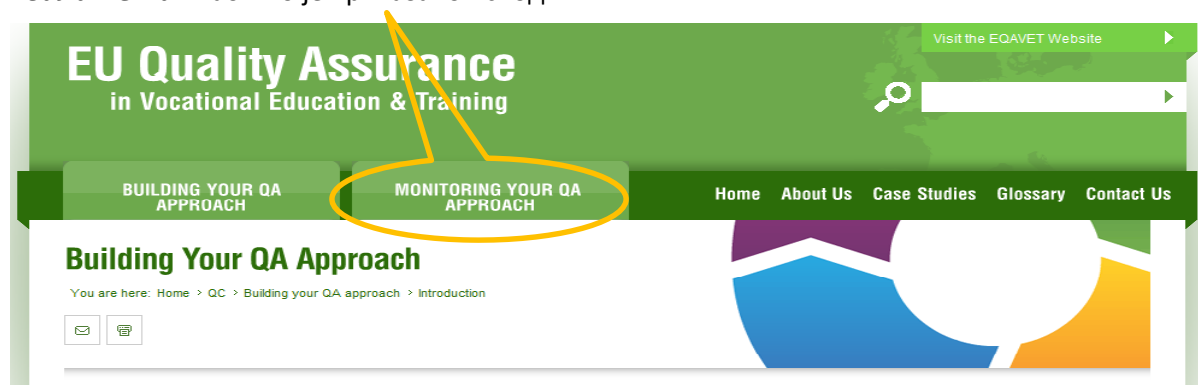
Организовање процеса сопственог праћења

– Рад са методологијом уз помоћ индикатора и података EQAVET-а

Предзнање које је неопходно како би се реализовала ова активност:

Знање о циклусу осигурања квалитета и индикаторима EQAVET-а.

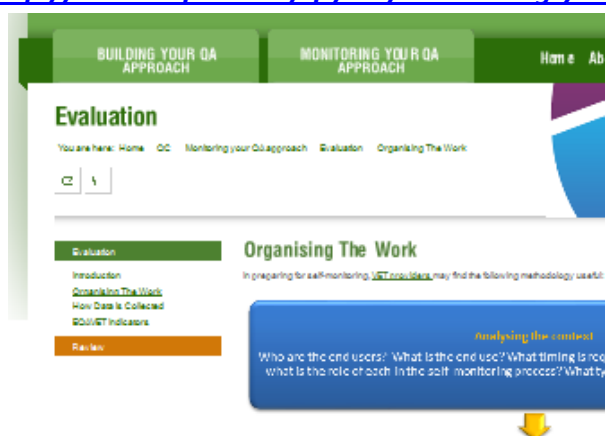
Ова активност захтева познавање десет индикатора EQAVET-а. За више информација **посетите одељак на онлајн алату под називом „Праћење сопственог приступа осигурања квалитета“** као што је приказано испод:

а затим одељак „Евалуација“ и „Организација рада“, на:

http://www.eqavet.eu/qc/tns/monitoring-your-system/evaluation/organising_the_work.aspx

за подршку дискусији

Активност бр. 4: Сопствено праћење уз помоћ индикатора EQAVET-а

Основне информације

Не постоји шематски план или рецепт за спровођење „добре“ вежбе сопственог праћења. Увек се ради о полазној тачки за преглед и унапређење пружања стручног образовања и обучавања и/или континуираног развоја будућих типова пружања стручног образовања и обучавања.

Препорука EQAVET-а користи праћење и евалуацију стручног образовања и обучавања тако што користи десет индикатора. Како контекст, потребе и околности пружалаца стручног образовања и обучавања нису идентични или хомогени, ова активност представља приступ од 8 корака за које су дата водећа питања за вежбу сопственог праћења организације. Пружаоци стручног образовања и обучавања се позивају да узму у обзир планирање своје вежбе сопственог праћења и размотре а) који кораци су најадекватнији у њиховом контексту и б) које индикаторе користе.

Исход

На крају ове активности од 45 минута учесници ће боље разумети да ли а) је њихово сопствено праћење организовано у складу са циклусом квалитета EQAVET-а б) су индикатори које користе у складу са индикаторима EQAVET-а.

Публика

Пружаоци стручног образовања и обучавања укључени у почетно стручно образовање и обучавање или у наставак стручног образовања и обучавања. Ова активност се може организовати са а) групама до 32 учесника и б) мањим групама.

Приступ

Ово је једноставна вежба и следећи приступ се може модификовати како би одговорио на величину групе и доступно време.

5 мин.	представљање циклуса осигурања квалитета EQAVET-а са фокусом на фазу евалуације и индикаторима EQAVET-а
10 мин.	радећи у пару, учесници разматрају приступ од 8 корака (било као дијаграм или као контролну листу) и одговарајућа питања. Они разговарају о томе на који начин би оценили своју праксу за организовање сопственог праћења
20 мин.	у групама од осморо разговарају о заједничким особинама и предностима
10 мин.	уколико има више од осам учесника, групе ми требало међусобно да размењују коментаре
5 мин.	општи закључци

Напомене

- Ова вежба се може радити са великим и малим групама
- Може се понављати онолико често колико је то потребно/планирано
- Учесници могу да понове ову активност у оквиру својих организација за стручно образовање и обучавање

За подршку овој активности можете се позвати на следеће **студије случаја** које илуструју начин на који су пружаоци стручног образовања и обучавања у Европи користили индикаторе за преглед своје праксе:

- *Intercollege* у Никозији, Кипар <http://www.eqavet.eu/qc/gns/case-studies/all-case-studies/12-02-01/Cyprus - Self-assessment.aspx>
- Центар за стручно образовање *Tartu* у Естонији http://www.eqavet.eu/qc/gns/case-studies/all-case-studies/estonia/12-01-31/Estonia_%e2%80%93_A_five_year_development_plan.aspx

Сопствено праћење уз помоћ индикатора *EQAVET*-а

Анаиза контекста

Ко су крајњи корисници? Која је крајња употреба? Колико је времена потребно? Ко су актери и која је улога сваког појединачног процеса сопственог праћења? Која врста и прецизност података је потребна?

Идентификовање циљева

Који су главни циљеви пружаоца стручног образовања и обучавања у сопственом праћењу циљева пружања, учинка, исхода? Који су приоритети (на основу дефинисане мисије, националних/регионалних задужења, очекиваних резултата)?

Селекција индикатора

Које индикаторе *EQAVET*-а треба да користимо? Који су извори података доступни за ове индикаторе?

Навођење инпута/активности и резултата/исхода

Који су инпути/активности? Који су очекивани резултати/исходи? Да ли постоје различити временски оквири за различите активности, и ако постоје, који су? Које су улоге различитих актера? Који су крајњи резултати (извештаји о квалитету, брошуре, билтени, веб сајт)?

Прикупљање података

Које бројке и чињенице треба прикупити? Ко их прикупља? Када? Како? Колико често?

Анализа података

Које технике за анализу података и формате за представљање података треба да користимо? Како ће се подаци о стварном учинку поредити са а) претходним учинком, б) планираним или циљаним учинком или в) другим релевантним интерним референтним вредностима?

Провера корелација

На који начин су исходи повезани са циљевима и исходима на основу доступних информација?

Претварање активности спровођења у извештаје засноване на доказима и предузимање активности

Које информације генерише пружалац стручног образовања и обучавања? Да долази до измене стратегија, програма или планова као резултат доказа добијених на основу података које је пружалац стручног образовања и обучавања прикупио?

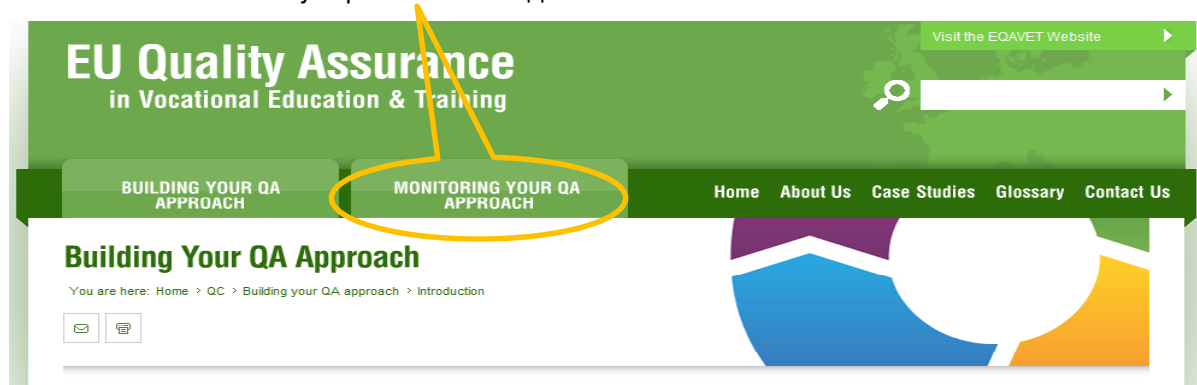
Активност бр. 5: Прикупљање и коришћење података (на нивоу пружалаца стручног образовања и обучавања)

Активности током прикупљања података – Вежба за идентификовање адекватних процеса и коришћење индикатора EQAVET-а

Предзнање које је неопходно како би се реализовала ова активност:

Познавање индикатора EQAVET-а.

Ова активност захтева познавање десет индикатора EQAVET-а. За више информација **посетите одељак на онлајн алату под називом „Праћење сопственог приступа осигурања квалитета“** као што је приказано испод:

а затим одељак „Евалуација“ и „Организација рада“ на:

<http://www.eqavet.eu/qc/tns/monitoring-your-system/evaluation/how data is collected/Designing a data collection plan.aspx>

за подршку дискусију

Активност бр. 5: Прикупљање и коришћење података

Основне информације

Помињање прикупљања података може вас навести да замислите статистичаре који обављају веома комплексне статистичке операције. Последњих године тај статистички део посла обавља софтвер али је потребно да пружаоци стручног образовања и обучавања разумеју логички део тог процеса и унесу информације и тумаче резултате. Прикупљање података о индикаторима *EQAVET*-а пружаоцима стручног образовања и обучавања може понудити кредибилне, убедљиве информације приликом комуникације са кључним актерима како би могли да поткрепе политике, програме или иницијативе. Како би пружаоци стручног образовања и обучавања могли да размотре различите активности које су потребне за прикупљање података, посебно података о индикаторима *EQAVET*-а, ова активност представља серију питања чији је циљ да помогну пружаоцима стручног образовања и обучавања да препознају главне теме и кључне кораке за прикупљање података.

Исход

На крају ове активности од 45 минута, учесници ће боље разумети начин на који су индикатори/подаци које они користе усклађени са индикаторима/подацима *EQAVET*-а.

Публика

Пружаоци стручног образовања и обучавања који су укључени у почетно или настављено стручно образовање и обучавање. Ова активност се може реализовати у групама од по највише 32 учесника. Може се такође реализовати и са мањим групама.

Приступ

Ово је једноставна вежба и следећи приступ се може модификовати како би одговорио на величину групе и доступно време.

5 мин.	представљање индикатора <i>EQAVET</i> -а тако што је фокус на фазо евалуације
Представљање табеле са десет индикатора <i>EQAVET</i> -а и кључним питањима за прикупљање података
10 мин.	радећи у пару, учесници разматрају десет индикатора <i>EQAVET</i> -а и питања везана за прикупљање података. Разговарају о томе како би оценили сопствену праксу
20 мин.	у групама од осморо разговарају о заједничким особинама и предностима
10 мин.	ако је више од осморо учесника у једној групи, требало би међусобно разменити коментаре између сваке групе од осморо
5 мин.	општи закључци

Напомене

- Ова вежба се може радити са великим и малим групама
- Могу се додати нова питања у табелу у складу са националним/регионалним/локалним контекстом
- Учесници могу да понове ову активност у оквиру својих организација за стручно образовање и обучавање

Како бисте подржали ову активности, можете се позвати на следеће **студије случаја** које приказују начин на који су пружаоци стручног образовања и обучавања у Европи користили индикаторе и податке за преглед своје праксе:

- *Salpaus Further Education College* у Финској [http://www.eqavet.eu/qc/gns/case-studies/all-case-studies/finland/12-01-31/Finland %E2%80%9393_Using_data_and_feedback_to_improve_VET.aspx](http://www.eqavet.eu/qc/gns/case-studies/all-case-studies/finland/12-01-31/Finland_%E2%80%9393_Using_data_and_feedback_to_improve_VET.aspx)

Прикупљање и коришћење података – Од кључне важности је добити сирове податке, извршити анализу, употребити их и сачувати их, како бисте могли да обезбедите да су подаци високог квалитета. Узмите у обзир следећа питања приликом осмишљавања плана за прикупљање података:

ПРОЦЕС	ПИТАЊА КОЈА ТРЕБА ПОСТАВИТИ	ЛИСТА ПРОВЕРЕ
1. ПРИКУПЉАЊЕ ПОДАТАКА	Одакле ће се подаци прикупљати?	√
	Како ће се подаци прикупљати?	
	У ком временском тренутку ће се почети са прикупљањем података?	
	Колико често ће се подаци прикупљати?	
	Колики ће бити трошкови прикупљања података?	
	Ко ће прикупљати податке?	
2. ЧУВАЊЕ ПОДАТАКА	Која тип система за чување података ћемо користити?	
	Како ћемо то поставити?	
	Која су нам могућа ИТ решења доступна?	
	Како на најбољи начин можемо да задовољимо потребе и остваримо корист по ученике/полазнике?	
	Да ли ће систем садржати податке у распону од много година или ће садржати само најновије податке?	
	Да ли ће систем помоћи актерима да максимално искористе информације?	
3. АНАЛИЗА ПОДАТАКА	Која врста анализе података ће се користити?	
	Ко ће вршити анализу прикупљених података?	
	Како ће се стварни подаци поредити са подацима о прошлом учинку и релевантним референтним вредностима?	
4. КОРИШЋЕЊЕ ПОДАТАКА	Ко ће пријављивати информације?	
	Коме ће се информације пријављивати?	
	Ко ће користити информације?	

Можете користити табелу „Индикатори EQAVET-а – табела“: проблеми приликом прикупљања података који вам могу помоћи при раду са индикаторима EQAVET-а³ на следећој страни:

³ Индикатори EQAVET-а: Индикатор 1: Значај система осигурања квалитета за пружаоце стручног образовања и обучавања; Индикатор 2: Улагање у обуку наставника и тренера; Индикатор 3: Стопа учешћа у програмима стручног образовања и обучавања; Индикатор 4: Стопа завршетка програма стручног образовања и обучавања; Индикатор 5: Стопа пласмана у програмима стручног образовања и обучавања; Индикатор 6: Коришћење стечених вештина на радном месту; Индикатор 7: Стопа незапослености; Индикатор 8: Преваленца осетљивих група; Индикатор 9: Механизми за идентификовање потреба за обуком на тржишту рада; Индикатор 10: Планови који се користе за промовисање бољег приступа стручном образовању и обучавању.
За додатне информације о индикаторима видети анекс (страница 29.).

ИНДИКАТОРИ EQAVET	Одакле ће се подаци прикупљати?	Како ће се подаци прикупљати?	Почетак и учесталост прикупљања података?	Колики ће бити трошкови прикупљања података?	Ко ће прикупљати податке	Која врста анализе података ће се користити?	Ко ће вршити анализу података?	Ко ће пријављивати информације и коме?	Ко ће користити информације?
Индикатор 1									
Индикатор 2									
Индикатор 3									
Индикатор 4									
Индикатор 5									
Индикатор 6									
Индикатор 7									
Индикатор 8									
Индикатор 9									
Индикатор 10									

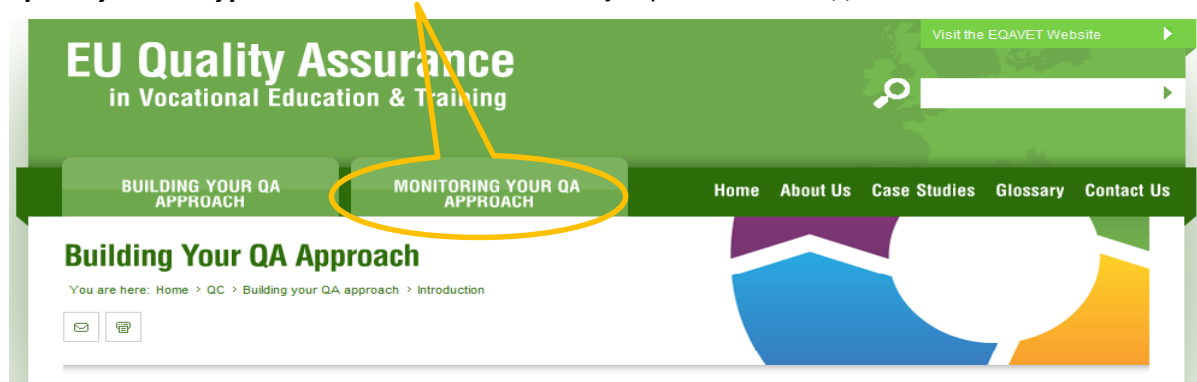
Активност бр. 6: Анализа актера за пружаоце стручног образовања и обучавања (на нивоу пружалаца стручног образовања и обучавања)

Вежба о претварању информација у доказе и предузимање корака – Користећи „матрицу актера“

Предзнање које је неопходно како би се реализовала ова активност:

Знање о четири фазе циклуса EQAVET-а.

Ова активност захтева познавање четири фазе циклуса осигурања квалитета EQAVET-а. За више информација **посетите одељак на онлајн алату под називом „Праћење сопственог приступа осигурања квалитета“** као што је приказано испод:

а затим одељак „Преглед“ и „Процедуре за измену“ - „Ко је циљана публика“, на: http://eqavet.eu/qc/tns/monitoring-your-system/review/procedures_for_change/Who_are_the_target_audiences.aspx

за подршку дискусији

Активност бр. 6: Анализа актера за пружаоце стручног образовања и обучавања

Основне информације

За добијање консензуса и власништва над процесом измена могу се користити партиципативне методе. Дијалог са актерима побољшава разумевање и одговор на њихове потребе и приоритете али се њиховим учешћем мора управљати због ограничених трошкова и времена. У Препоруци EQAVET-а се наводи да би пружаоци стручног образовања и обучавања требало да се консултују са „релевантним актерима“ у различитим фазама циклуса квалитета. Да би помогла пружаоцима стручног образовања и обучавања да идентификују ко су њихови „релевантни актери“, ова активност служи за представљање матрице са шест кључних питања која могу бити од користи за процену потенцијалних актера. Пружаоци стручног образовања и обучавања се позивају да попуне 4. ред назван „други“ наводећи друге потенцијалне релевантне актере и попуне колоне 3-6 у складу са датим примерима.

Исход

По завршетку активности од 45 минута учесницима ће бити јасније ко су њихови актери, које је њихово учешће, који утицај могу имати по пружање стручног образовања и обучавања, шта се очекује од њиховог учешћа, који су њихови уочени ставови, коју би стратегију управљања требало користити.

Публика

Пружаоци стручног образовања и обучавања који су укључени у почетно или настављено стручно образовање и обучавање. Ова активност се може реализовати у групама од по највише 32 учесника. Може се такође реализовати и са мањим групама.

Приступ

Ово је једноставна вежба и следећи приступ се може модификовати како би одговорио на величину групе и доступно време.

5 мин. представљање циклуса квалитета EQAVET-а са фокусом на фазу евалуације

Представљање матрице за идентификовање релевантних актера

10 мин. радећи у пару, учесници разматрају потенцијалне актере тако што одговарају на сет кључних питања. Они разговарају о томе како би проценили своју праксу за идентификовање својих актера

20 мин. у групама од осморо разговарају о заједничким особинама и предностима

10 мин. ако има више од осморо учесника, групе би требало да размењују коментаре међу собом

5 мин. општи закључци

Напомене

- Ова вежба се може радити са великим и малим групама
- Матрици се могу се додати и друга питања у складу са локалним потребама
- Учесници могу да понове ову активност у оквиру својих организација за стручно образовање и обучавање

За подршку овој активности можете се позвати на следеће **студије случаја** које илуструју начин на који су пружаоци стручног образовања и обучавања у Европи укључили актере за преглед своје праксе:

- Средња техничко-стручна грађевинска школа у Чешкој [http://www.eqavet.eu/qc/gns/case-studies/all-case-studies/12-01-31/Czech Republic %E2%80%93 Involving internal and external stakeholders.aspx](http://www.eqavet.eu/qc/gns/case-studies/all-case-studies/12-01-31/Czech%20Republic%20%93%20Involving%20internal%20and%20external%20stakeholders.aspx)
- Стручни завод за индустрију и занате у Италији [http://www.eqavet.eu/qc/gns/case-studies/all-case-studies/12-01-31/Italy %E2%80%93 Changing an organisation's culture.aspx](http://www.eqavet.eu/qc/gns/case-studies/all-case-studies/12-01-31/Italy%20%93%20Changing%20an%20organisation's%20culture.aspx)

Активност бр. 6: Анализа актера за пружаоце стручног образовања и обучавања

Ово је образац. У њему се идентификују потенцијални актери (нпр. Државни органи, Послодавци, Служба за запошљавање) који могу бити релевантни за вас. Молимо вас да попуните 4. ред „Други“ тако што ћете навести друге потенцијалне релевантне актере и попуните колоне 3-6 у складу са примерима датим у редовима 1-3.

ВРСТА АКТЕРА	АКТЕР	Удео у пружању стручног образовања и обучавања	Потенцијални утицај на пружање стручног образовања и обучавања (велики, средњи, мали)	Шта пружалац стручног образовања и обучавања очекује од актера?	Уочени ставови и/или ризици	Стратегија управљања актера	Одговорност у пружању стручног образовања и обучавања
Кључни актер	Државни орган	Креатор политике и процеса који одређује институционалну политику и процедуре	Велики	Посвећеност спровођењу измене	Недовољно јасан приступ	Редовни састанци за ажурирање информација са представницима државног органа	Креатор политике
Кључни актер	Послодавци	Избећи неподударања између потреба тржишта рада и пружања стручног образовања и обучавања	Велики	Инпут о вештинама које послодавци траже и степен вештина које очекују	Ризик од тражења уско специјализован их програма	Блиска координација ради стварања јаким институционалним везама и заједничког рада	Удео у развоју вештина запошљивости код ученика/полазника
Секундарни актер	Служба запошљавање за	Функције посредника: повезивање послова са тражиоцима запослења	Средњи	Помоћ у идентификовању потреба тржишта рада	Позитивна веза између услуга и (локалног) тржишта рада	Редовна размена информација о доступним пословима	Улога посредовања између понуде и потражње
Други	Други						

Анекс: Списак индикатора EQAVET-а и оперативних дефиниција

Оперативне дефиниције су саставиле радне групе EQAVET-а 2009. године како би олакшале схватање и коришћење индикатора EQAVET-а. Више информација можете добити на: http://www.eqavet.eu/qc/tns/monitoring-your-system/evaluation/EQAVET_indicators.aspx

Индикатор 1: Значај система осигурања квалитета за пружаоце стручног образовања и обучавања

Оперативна дефиниција :

- а) Удео пружалаца који примењују системе интерног осигурања квалитета одређене законом/на сопствену иницијативу;**
- б) Удео акредитованих пружалаца стручног образовања и обучавања.**

Дефиниција

Значај система осигурања квалитета за пружаоце стручног образовања и обучавања:

- а) Проценат пружалаца стручног образовања и обучавања који показују доказе о примени принципа EQAVET-а у оквиру одређеног система осигурања квалитета, где број регистрованих пружалаца стручног образовања и обучавања износи 100%;
- б) Проценат пружалаца стручног образовања и обучавања који су акредитовани, где број регистрованих пружалаца стручног образовања и обучавања износи 100%

Индикатор 2: Улагање у обуку наставника и тренера

Оперативна дефиниција :

- а) Удео наставника и тренера који учествују у додатној обуци;**
- б) Износ уложених средстава.**

Дефиниција

Улагање у обуку наставника и тренера:

- а) Проценат наставника и тренера који учествују у акредитованим програмима обуке, од укупног броја регистрованих наставника и тренера;
- б) Укупан износ средстава која се на годишњем нивоу одвајају по наставнику и тренеру за усавршавање и обуку наставника и тренера о

Индикатор 3: Стопа учешћа у програмима стручног образовања и обучавања

Оперативна дефиниција :

Број учесника у програмима стручног образовања и обучавања (1), према врсти програма и индивидуалним критеријумима (2)

- **(1)** За почетно стручно образовање и обучавање (IVET): потребан је период од 6 недеља обуке пре него што ученик почне да се рачуна као учесник целоживотног учења (LLL): проценат становништва примљеног у формалне програме стручног образовања и обучавања.
- **(2)** Поред основних информација о полу и узрасту, могу важити и други критеријуми, нпр. особе које су превремено напустиле школовање, највиши степен стручне спреме, мигранти, лица са инвалидитетом, дужина периода незапослености, итд.

Дефиниција

- а) Проценат годишње кохорте које заврше нижу средњу школу/обавезно образовање учешћем у програмима почетног стручног образовања и обучавања на вишем средњем нивоу (што доводи до формалних квалификација);
- б) Проценат активног становништва (15-74 година старости) који започне програме наставка стручног образовања и обучавања (CVET) (што доводи до признавања)

Индикатор 4: Стопа завршетка програма стручног образовања и обучавања

Оперативна дефиниција :

Број успешно завршених/напуштених програма стручног образовања и обучавања, према типу програма и индивидуалним критеријумима

Дефиниција

Стопа завршетка програма стручног образовања и обучавања:

- а) Проценат оних који заврше (тј. оних који добију формалне квалификације) програме почетног стручног образовања и обучавања (IVET) (који доводе до формалних квалификација), у односу на оне који почну са програмом почетног стручног образовања и обучавања;
- б) Проценат оних који заврше (тј. оних који добију формалне квалификације) програме наставка стручног образовања и обучавања (CVET) (који доводе до признавања), у односу на оне који почну са програмом наставка стручног образовања и обучавања.

Индикатор 5: Стопа пласмана у програмима стручног образовања и обучавања

Оперативна дефиниција :

а) Дестинација ученика стручног образовања и обучавања у одређеном тренутку времена након завршетка обуке, у складу са врстом програма и индивидуалним критеријумима (1);

б) Удео запослених ученика у одређеном тренутку времена након завршетка обуке, у складу са врстом програма и индивидуалним критеријумима

(1) За почетно стручно образовање и обучавање: укључујући информације о дестинацији оних који су напустили школовање

Дефиниција

Стопа пласмана у програмима стручног образовања и обучавања:

а) Број оних који су завршили програм стручног образовања и обучавања који се налазе или на тржишту рада, који су наставили образовање или обуку (укључујући универзитет) или нека друга дестинација у периоду од 12-36 месеци по завршетку програма;

б) Проценат оних који су завршили програм стручног образовања и обучавања а да су се запослили годину дана након завршетка обуке

Индикатор 6: Коришћење стечених вештина на радном месту

Оперативна дефиниција :

а) Информације о занимању које су полазници добили након завршетка обуке, у складу са врстом обуке и индивидуалним критеријумима;

б) Стопа задовољства појединаца и послодаваца стеченим вештинама/компетенцијама

Дефиниција

Коришћење стечених вештина на радном месту:

а) Проценат особа које су завршиле програм стручног образовања и обучавања који раде у релевантним занимањима;

б1) Проценат запослених у датом сектору којима је, у периоду од 12-36 месеци од завршетка програма стручног образовања и обучавања, обука помогла у постојећем занимању;

б2) Проценат послодаваца у датом сектору који су задовољни са релевантним квалификацијама и компетенцијама потребним за дато радно место које су особе стекле у оквиру програма стручног образовања и обучавања;

б3) Проценат послодаваца у датом сектору који су задовољни са лицима која су завршили програм

Индикатор 7: Стопа незапослености

Оперативна дефиниција :

Дефиниција према МОР и ОЕЦД: лица узраста 15-74 без посла, који активно траже запослење и који су спремни да ступе у радни однос

Дефиниција

Стопа незапослености: број незапослених лица као проценат радне снаге. Радна снага је укупан број лица која су запослена плус лица која су незапослена

Индикатор 8: Преваленца осетљивих група

Оперативна дефиниција :

а) Проценат учесника у стручном образовању и обучавању који се класификују као припадници група у неповољном положају (у одређеном региону или округу) према узрасту и полу;

б) Стопа успеха група у неповољном положају према узрасту и полу.

Дефиниција

Преваленца осетљивих група:

а) Проценат учесника и лица која су завршила програм а долазе из група у неповољном положају, на европском и националном нивоу, од укупног броја лица која су завршила програм стручног образовања и обучавања;

б) Проценат лица која су завршила програм, из група у неповољном положају на европском и националном нивоу, у односу на број оних који су започели програм

Индикатор 9: Механизми за идентификовање потреба за обуком на тржишту рада

Оперативна дефиниција :

а) Информације о механизмима за идентификовање промена у потражњи на различитим нивоима;

б) Доказ о њиховој ефикасности.

Дефиниција

Механизми за идентификовање потреба за обуком на тржишту рада:

а) Врста механизма коришћених за ажурирање понуде стручног образовања и обучавања за будуће потребе тржишта рада;

б) Информације о механизмима који се користе за пружање најновијих информација о будућим потребама тржишта рада

Индикатор 10: Планови који се користе за промовисање бољег приступа стручном образовању и обучавању

Оперативна дефиниција :

а) Информације о постојећим плановима на различитим нивоима;

б) Доказ о њиховој ефикасности.

Дефиниција

Планови који се користе за промовисање бољег приступа стручном образовању и обучавању:

а) Врста планова који се користе за унапређење приступа стручном образовању и обучавању;

б) Информације које указују на капацитете система стручног образовања и обучавања за побољшани приступ стручном образовању и обучавању.